

Осуществлялась попытка раскрытия соответствий социокультурного фона и музыкального произведения как предмета искусства, характерного для данного периода и созвучного идейно - художественным стремлениям слушателей, а также как средства актуализации художественного потенциала произведения и личности композитора, достижения гармонии на высоком уровне общения.

Выполнен целостный анализ произведения в нотной записи и звуковом эквиваленте с целью раскрытия социально-исторических и художественных взаимосвязей произведения, с акцентом на его неповторимости в отражении явлений действительности, идей, чувств.

Выводы являются результатом анализа концепции, образной драматургии, тематизма, интонационного, композиционного анализа, анализа средств выразительности, формы.

Ключевые слова: переходный период, кризис, культурно-исторический контекст, диалог культур, символизм, фольклор, художественная проекция, творческая личность.

Summary

The content of the symphonic poem M.Balakireva as artistic projection of social and political issues through the prism of the author's creative personality

Belyaeva T. A.

Based on the analysis of a particular musical material (symphonic poem "Tamara" M.Balakireva) found matching mechanisms genre stylistic tendencies characteristic works of historical and cultural transition period associated with changes in the socio - political life through the prism of the author's vision of the composer.

We investigated the influence of the valuable artistic value of art on public consciousness, building new social relationships through music , and social views - musical activity; prediction of response to the listening art disclosure of how the aesthetic impact of the program in the operation works.

Attempts were made to disclosure under the sociocultural background and musical work as an art object, characteristic for a given period and ideologically congenial - artistic aspiration listeners, and as a means of updating the artistic potential of the work and the personality of the composer, to achieve harmony at a high level of communication. Holistic analysis works in musical notation and sound equivalent to demonstrate socio - historical and artistic relationships work, with an emphasis on its uniqueness in the reflection of the phenomena of reality, ideas and feelings through the analysis of the structure and means of expression. Conclusions are the result of analysis of the concept of imaginative drama, themes, intonation, compositional analysis, analysis of means of expression, form.

Key words: transition, crisis, cultural and historical context, cultural dialogue, symbolism, folklore, art projection , creative personality .

УДК 781.2 (070.3)

Беспалопникова Т. В.,

викладач

Школьнік С. Я.,

викладач

(м.Харків)

Сучасні вимоги до методичної підготовки вчителя музичного мистецтва

Зміст статті розкриває педагогічні основи викладання музичного мистецтва в загальноосвітньому навчальному закладі. Розглядаються сучасні вимоги до вчителя музичного мистецтва, питання мотивації вибору професії, специфіки професійно-педагогічної спрямованості. Особливу увагу автори приділяють реалізації творчої основи процесу викладання музичного мистецтва, враховуючи спрямованість музичних занять на розвиток творчості школярів, стимулювання їх прагнення до самостійного мислення та прояву ініціативи. Розкриваються питання діагностики педагогічних та музичних здібностей до фахової підготовки, визначається вирішальна роль музичної освіти та виховання в процесі формування основних якостей особистості учнів. Аналізується низка питань багатогранного впливу музичного мистецтва на особистість, його доступність у комплексі засобів художнього впливу. Обговорюються питання щодо кваліфікаційного рівня педагогічної майстерності вчителя, який визначається виконанням ним освітніх й

виховних функцій, які є єдиною системою педагогічної діяльності. Метою статті є спроба авторів обумовити основні теоретичні позиції діяльності вчителя музичного мистецтва, проаналізувати різнобічний характер його творчої діяльності.

Ключові слова: вчитель музичного мистецтва, методична підготовка, педагогічна діяльність.

Постановка проблеми у загальному вигляді...Отримання знань з предмета «Музичне мистецтво» є суттєвим компонентом у системі загальної освіти школяра. У цій площині професійна діяльність вчителя музичного мистецтва є однією з найважливіших тем педагогічної науки. Сформувати художній смак, спрямувати молодь на активну життєву позицію є завданням усієї системи естетичного виховання. Вирішення цієї актуальної задачі може бути здійснено тільки при наявності висококваліфікованих учителів, які володіють системою знань, умінь і навичок на рівні сучасних вимог. Молодий вчитель має знати специфіку професії, яка передбачає поєднання педагогічних знань з професійними, тобто демонструвати наявність освітніх компетенцій, а саме: загальнокультурної, предметної, особистісного самовдосконалення, комунікативної, творчо-діяльнісної, інформаційної та навчально-пізнавальної, ціннісно-орієнтаційної, духовно-виховної.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми...Базою для розкриття загальнотеоретичних основ професії вчителя музичного мистецтва слугували досягнення видатних діячів педагогічної науки: О. О. Апраксіної, Б. В. Асаф'єва, В. Д. Остроменського, Н. Л. Гродзенської, В. М. Шацької, Д. Б. Кабалевського та ін.

Формулювання цілей статті...Метою статті є освітлення основних складових діяльності вчителя музичного мистецтва, які спрямовані на вирішення ним наступних задач: розкрити творчий характер діяльності фахівця, визначити здібності, які зумовлюють його придатність до музично-педагогічної діяльності; визначити знання, вміння та навички, якими має володіти вчитель музичного мистецтва; розглянути деякі специфічні види діяльності педагога-музиканта. У статті окреслені наступні шляхи удосконалення професійно-педагогічної кваліфікації вчителя музичного мистецтва: системність у надбанні необхідних фахових навичок; використання можливостей проблемного навчання; самовдосконалення.

Виклад основного матеріалу... Враховуючи національні музично-педагогічні традиції та сучасні тенденції розвитку музичної культури в Україні, програмними вимогами передбачено реалізацію домінуючої змістової лінії «Музичне мистецтво» державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, яка ґрунтується на засадах особистісно зорієнтованого та компетентнісного підходів і включення до неї таких основних змістових блоків: художньо-естетичне сприймання музики українських та зарубіжних композиторів; набуття вокально-хорових навичок; елементи гри на музичних інструментах; застосування музики як засобу комунікації та творчого самовираження особистості; практичне засвоєння основних музичних понять; виховання вміння осмисленого, уважного слухання музики. Основними напрямками роботи вчителя музичного мистецтва є надання учням початкової музичної освіти, розвиток музичних здібностей, формування естетичних смаків, надання стимулу для самоосвіти. Вирішення завдань музичного виховання можливо при певних умовах. По-перше, цікавих, захоплюючих уроків; по-друге, створення атмосфери емоційного сприйняття програмних музичних творів. Робота вчителя музичного мистецтва характеризується багатоплановістю його діяльності, він має володіти методами шкільної музичної педагогіки, а саме: методом порівняння, словесним, наочно-слуховим, наочно-зоровим, методом роздумів під музику. Вміти, цікаво та яскраво розповідати дітям про музику, охоплюючи такі ключові естетичні категорії, як види, жанри й стилі; бути обізнаним і вміти емоційно подати навчальний матеріал про сучасні музичні явища (джаз, рок, поп, шансон, авторська пісня); вміти професійно виконувати пісенний програмний репертуар та акомпанувати собі на музичному або електронному інструменті; виконувати програмні твори зі сприйняття музики та розвивати в учнів уміння їх сприймати; дати теоретичні знання про музичні стилі, форми, жанри; вміти використовувати медіа ресурси; вести різні види позакласної роботи; виховувати в учнів емоційно-ціннісне ставлення до мистецтва; формувати здатність до різних видів активної музично-творчої діяльності. Одними з головних рис сучасного педагога-музиканта має бути його любов до дітей та наявність належного інтелектуального рівня. Видатний діяч музичної культури Б. В. Асаф'єв писав, що музичний педагог не повинен бути фахівцем тільки в будь-якій

одній галузі музики. Він має бути і теоретиком, і диригентом, а також музичним істориком, етнографом, виконавцем на музичному інструменті.

Учитель музичного мистецтва повинен вміти проводити традиційні та нетрадиційні за формою уроки: комбінований, урок введення в тему, урок поглиблення теми, урок узагальнення теми, синтетичний урок (бінарний, інтегрований), урок-екскурсію, урок-виставу, урок-гру, урок-концерт, урок-дискусію, урок-диспут, урок-вікторину, урок-монографію. Важливим при проведенні нетрадиційних форм уроків музичного мистецтва є натхнення, фантазія, творча уява, урахування природи музичного мистецтва, музичного досвіду учнів. Важливою вимогою для вчителя музичного мистецтва є вміння керувати різноманітними ситуаціями, що виникають на уроці, застосовуючи для цього теоретичні узагальнення та методичні прийоми роботи. У психології та педагогіці стверджується думка, що основою для формування особистості є розвиток мотиваційної сфери. Ця сфера у процесі життя може змінюватися: виникають нові потреби, один із мотивів починає домінувати. Цілеспрямоване формування потреб до професійної діяльності – одна з важливих задач розвитку особистості у процесі навчання та підготовки кваліфікованого фахівця. Сучасна наука розглядає як важливий мотив діяльності виникнення інтересу до певної сфери життєдіяльності. За думкою вчених, інтерес виявляється як потреба людини займатися тією діяльністю, яка приносить задоволення, коли всі психічні процеси працюють найбільш інтенсивно, а діяльність стає особливо продуктивною. Мотиви навчання, які впливають на характер навчальної діяльності, глибину знань, є важливою умовою для засвоєння навчального матеріалу, розумового розвитку. У чому ж є специфіка професійно-педагогічної спрямованості щодо формування особистості вчителя музичного мистецтва? Перш за все, у синтезі педагогіки та музичного мистецтва. Система індивідуальної спеціальної підготовки вчителя музичного мистецтва, яка передбачає вивчення таких дисциплін, як «Основний музичний інструмент», «Додатковий музичний інструмент», «Диригування», «Акомпанемент», «Вокал», дисциплін музично-теоретичного циклу, виникла під впливом аналогічних курсів навчання у консерваторії. Але якщо метою навчання на музичних факультетах сучасної академії мистецтв є підготовка студентів до діяльності не тільки викладача, але й виконавця, то метою музично-педагогічних факультетів ВНЗ є підготовка, перш за все, вчителя музичного мистецтва у дошкільному та загальноосвітньому навчальних закладах. Тому для вчителя володіння інструментом, диригентською технікою, класичним репертуаром є лише однією із умов успіху його майбутньої фахової діяльності. Професійний багаж творів програмного репертуару разом із виконавською культурою та педагогічною майстерністю має відповідати завданням його різнобічної діяльності у школі як на уроці, так і при проведенні позакласних заходів. Таким чином, при правильній організації навчально-виховного процесу у ВНЗ, інтерес до дисциплін та інтерес до професії починають впливати одне на одне, що створює підґрунтя для поглиблення професійно-педагогічної спрямованості майбутніх фахівців. Удосконалення музично-педагогічної діяльності має базуватися на емоційно-позитивному відношенні до цієї діяльності. При цьому зацікавленість педагогічною працею перетворюється у життєву потребу. Внаслідок надбання особистого педагогічного та музично-педагогічного досвіду, поглиблення й систематизації загальних і спеціальних знань, вмінь та навичок, закріплюється стійка професійно-педагогічна спрямованість як життєва позиція особистості.

Спеціальна підготовка повинна спрямувати майбутніх вчителів музичного мистецтва до особистісного розвитку, здатності до індивідуального своєрідного творчого самовираження, адже професійного успіху досягають не тільки висококваліфіковані фахівці, а і яскраві професіонали-особистості, які здатні до індивідуально неповторного осмислення і вирішення професійно-педагогічних проблем. Особливістю професійної діяльності є наявність у педагога художньо-творчого начала, яке виявляється в умінні креативно проводити уроки, позакласні заходи, зацікавлювати дітей музичною діяльністю, впроваджувати інноваційні методи та прийоми навчання. Творча діяльність вчителя – поняття складне, це найвищий ступінь пізнання, неповторна форма сприйняття життєвих ситуацій, це діяльність, яка носить публічний характер і потребує великої концентрації духовних сил, емоцій, почуттів, уяви, фантазії, інтуїції. Творчий процес набуває двобічного характеру: з одного боку це творчість вчителя, з другого – творча діяльність учнів на основі стимулюючих методів навчання. Творча природа музичного мистецтва має багато можливостей для творчості вчителя-музиканта. Вона проявляється не тільки у створенні, але й у інтерпретації музичних творів на основі заглиблення у композиторський задум,

ідею, художній образ. Вирішальну роль у цьому процесі відіграють музично-слухові уявлення, інтелект музиканта, його досвід, володіння засобами художньої виразності. У ході вирішення завдань навчання педагог використовує різні методи, але особливе значення набувають методи стимулювання мотивації навчально-пізнавальної діяльності школярів.

З метою заохочування учнів до активної творчої праці вчителю необхідно, добираючи додатковий репертуар до уроку музичного мистецтва й для позакласної роботи, включати твори, які зможуть слугувати підґрунтям для розвитку конкретних творчих навичок; використовувати різні форми роботи, які сприяють створенню на уроці атмосфери творчої активності, зацікавленості; розробляти серії творчих завдань та знаходити найбільш ефективні форми їх опрацювання. Особливо важливим в емоційному напрямку професійної майстерності вчителя музичного мистецтва є вміння знайти правильний тон уроку. Поняття «знайти правильний тон» виконання музичного твору, проведення бесіди, здавна має місце в мистецтві. Це поняття пов'язується з емоційним центром творчого процесу. Знайти правильний тон для кожного уроку – є одним із найскладніших завдань підготовки вчителя в наш час. Беручи до уваги метод К. Станіславського, застосовуючи його у педагогічній практиці, корисним буде використання «прийому ототожнення», тобто синтезу свого «я» з образом та думкою музичного твору, що виконується. Цей прийом передбачає не тільки велику попередню роботу над музичним твором, а й знання епохи, історії створення, художнього та світоглядного контексту та органічне «прожиття» вчителем художнього образу твору. Передова педагогічна практика рекомендує занурюватися в ідейно-образний зміст твору за допомогою основних «механізмів» будь-якого творчого акту: порівняння, співставлення, аналізу, синтезу, абстракції та узагальнення. Тому вчителю необхідно навчитися не боятися визначати словами, виразними риторично правильними жестами, мімікою те, що є важливим у творах мистецтва – красу, образний зміст.

Творча діяльність учителя музичного мистецтва особливо яскраво проявляється у виконавстві. Проведення уроку неможливо уявити без широкого використання різних форм виконавства: співу, диригування, гри на музичному інструменті, акомпанування. Ця діяльність учителя розкриває багато можливостей для виявлення своїх творчих особливостей, розвиває самостійність, залучає педагогічний досвід, встановлює асоціативні зв'язки. Велику роль у процесі вирішення виконавських завдань мають орієнтовно-дослідницькі дії, які підказують саме таку інтерпретацію у відповідності до можливостей та досвіду виконавства. Вчитель має знати, що при цьому виникає три типи розумових дій: орієнтовні, виконавські та контрольні, що дає можливість проаналізувати поетапність формування дій у роботі над музичним твором. Орієнтовні дії виникають у процесі ознайомлення з музичним твором, його первинного сприйняття та роботи над нотним текстом. Основою цього є особистий план дій як передбачення результату звучання та уявлення про необхідні виконавські дії, історично-теоретичний аналіз, розуміння основних закономірностей виконання (стиль, жанр, форма). Це надає можливість позначати етапи роботи та у процесі опрацювання уточнювати первинний план дій: виконавські дії – це робота над музичним твором (шляхом повторень, на основі музичних уявлень виконавець добирає необхідні дії, які найбільш точно вирішують звукові та технічні завдання, які поєднані з індивідуальним втіленням художньої думки); слуховий самоконтроль підсумовує результати, отримані після виконання перших двох дій (якщо якість його не задовольняє, то виконавський пошук продовжується – це є основою самоаналізу й критичної самооцінки). Виконання музичного твору – процес складний: тут переплітаються свідоме та інтуїтивне, оригінальне та займане, уява й мислення, емоційна захопленість та праця.

Основою музичного виховання є активне сприйняття музики. Цьому підпорядкована тематична побудова програми «Музичне мистецтво». Проблемі музичного сприйняття присвячено багато досліджень психологів, мистецтвознавців та педагогів. Л. С. Виготський, наприклад, вважав, що для сприйняття мистецтва недостатньо пережити лише ті почуття, які володіли автором твору, розібратися у структурі, треба додати і своє творче ставлення до музичного твору. Глибина музичного сприйняття залежить від художнього досвіду, уяви та від типологічних якостей особистості. Це створює у слухача основу, по-перше, для відпрацювання оціночних критеріїв і орієнтації. По-друге, для надбання спеціальних знань про якість певного стилю та жанру, про специфіку музичної мови твору. Музичне сприйняття пов'язано із складним процесом мислення, внаслідок якого у свідомості народжується музичний образ. Він формується на основі уявлень про єдність мелодійних інтонацій, ритмічної структури, динамічного розвитку, тембрової характеристики тощо.

Передумова базується на виникненні зацікавленості до твору, основна – це слухання, розуміння й переживання музики, її інтерпретація та оцінка. Завершується цей процес створенням та осмисленням образів твору.

Професія вчителя музичного мистецтва потребує поєднання педагогічних та музичних здібностей, які, розвиваючись у процесі діяльності, впливають на саму діяльність, підвищуючи її якість. Для розвитку здібностей велике значення мають анатомо-фізіологічні якості організму: будова його нервової системи й функціональна мозкова діяльність; вроджені якості типологічної особливості людини, а саме: стійкість, рівновага та рухливість нервових процесів. Відзначаються наступні компоненти педагогічних здібностей: конструктивні, організаторські, комунікативні, а також педагогічні уявлення, спостережливість, вимогливість, педагогічний такт, розподіл уваги. Особливо важливими є конструктивні вміння такі, як вміння аналізувати, узагальнювати та систематизувати навчальний матеріал. Якщо у педагога гармонійно поєднуються кілька здібностей при ведучій ролі педагогічних, можна казати про його талант. У музично-педагогічній діяльності утворюється цілісна структура особистості вчителя музичного мистецтва, де музичні здібності стають необхідним та обов'язковим компонентом. Б. Ф. Асаф'єв займався дослідженням проблеми розвитку слуху музиканта як найважливішої ланки музичних здібностей. Свої умовиводи він сформулював так: слуховому апарату людини властиві вроджені якості активного слухача, саме: тому завданням музиканта-педагога є виховання й розвиток слухової діяльності. Розуміння такого взаємозв'язку, а саме активне слухання й слуховий розвиток учнів, є основою для всієї роботи вчителя музичного мистецтва. З позицій фізіології вищої нервової діяльності науково пояснюються різні психічні процеси, у тому числі мислення музиканта-педагога. За вченням І. П. Павлова, велике значення мають складні системи тимчасових зв'язків, що є фізіологічною основою асоціативного мислення. При сприйнятті та виконанні музичних творів асоціації виникають перш за все під впливом музики, яку музикант чує реально або внутрішнім слухом, що викликає певні музичні образи. За допомогою вчителя, його слова й виконання музичних творів, школярі вчаться визначати характер музичних образів, засоби музичної виразності. Постійне стимулювання емоційного відгуку на музику, власного відношення до почутої та виконаної музики є важливим фактором спонукання учнів до самостійної пошукової діяльності і, як наслідок, їх творчому розвитку. Педагогічна професія, яка за своєю суттю є складною та багатогранною, висуває певні вимоги до вчителя як методиста, вихователя, психолога.

Результативність педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва може бути забезпечена при достатньому рівні музично-педагогічних здібностей, а також артистизмі, комунікативності, креативності, що допомагає здійсненню більш оригінального та творчого підходу до роботи. Якщо основні якості особистості вчителя формуються у процесі його психолого-педагогічної підготовки, то конкретні професійні знання – шляхом вивчення дисциплін спеціальної спрямованості, а також засвоєння різних видів практичної діяльності. Професіоналізм педагога визначається у вмінні грамотно обирати педагогічний матеріал відповідно до орієнтовного програмного репертуару; володіти виразним мовленням як засобом впливу на розумову та емоційну сферу учнів; чітко розподіляти час між окремими частинами уроку, швидко перебудовуватися відповідно до ситуації на уроці; контролювати свої дії, а саме: діяти послідовно та осмислено; знаходити правильну манеру спілкування з учнями, враховуючи їхній вік та ступінь підготовленості до сприйняття знань.

На кожному з етапів навчання вирішуються послідовно або одночасно наступні завдання: пробудження в учнів зацікавленості музичним мистецтвом; систематичний розвиток сприйняття музики шляхом організації емоційно-пізнавальної діяльності; передача ключових знань про музику; залучення до музично-виконавської діяльності. У діяльності вчителя музичного мистецтва можна виділити кілька напрямів: організаційний, пізнавальний, емоційний, дослідний. Організаційний напрям пов'язаний із цілеспрямованими діями вчителя з планування й організації навчально-виховного процесу. Це добір навчального матеріалу, організація різних форм роботи, планування власних дій та дій учнів. Пізнавальний напрям пов'язаний з діями вчителя щодо розвитку розумової діяльності школярів та підвищенням власного інтелектуального рівня. Емоційний напрям пов'язаний із здібностями вчителя реагувати на усе прекрасне у житті, з бажанням формувати високі почуття у дітей, захопленість музичним мистецтвом. Дослідницький напрям пов'язаний з діями вчителя щодо удосконалення навчального процесу й підвищення рівня своєї педагогічної майстерності. Це пов'язано з аналізом

власної музично-педагогічної діяльності й узагальненням досвіду вчителів-новаторів, застосуванням ефективних методик, потребою здійснювати на практиці педагогічний експеримент.

Висновки... Таким чином, сучасний вчитель має орієнтуватися у методичних проблемах, дійти правильних висновків щодо застосування кращих музично-педагогічних досягнень у своїй практичній роботі. Він мусить відчувати педагогічний пульс сьогодення і спрямовувати свою професійну діяльність у русло постійного творчого пошуку. Отже, головне завдання вчителя – створити захоплюючу емоційно-піднесену атмосферу, щоб кожний урок став справжнім уроком мистецтва, надихав учнів на творчість в особистісній та соціокультурній діяльності.

Список використаних джерел і літератури:

1. Асафьев Б. В. Избранные статьи о музыкальном просвещении и образовании / Б. В. Асафьев. – Л. : Музыка, 1973. – 144 с.
2. Выготский Л. С. Психология искусства / Л. С. Выготский. – М.: Искусство, 1986. – 583 с.
3. Павлов И. П. Избранные произведения / И. П. Павлов; под. общ.ред. Х. С. Коштойнца. – Л.: Госполитиздат, 1951. – 581 с.
4. Програма «Музичне мистецтво» / авт. Л.Хлебнікова, Дорогань Л. О., Івахно І. М., Кондратова Л. Г., Корнілова О. В., Лобова О. В., Міщенко Н.І. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журналу : www.mon.gov.ua
5. Програма «Мистецтво» авт. Масол Л.М., Гайдамака О.В., Очеретяна Н.В., Дмитренко О. М. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua
6. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в основній школі / О. Я. Ростовський. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2001. – 272с.
7. Станиславский К. С. Моя жизнь в искусстве / К. С. Станиславский. – М.: ПСС, 1954. – Т.1. – 358 с.

Транслітерований список літератури:

1. Asaf'ev B.V. Izbrany'e stat'i o muzy'kal'nom prosveshhenii i obrazovanii. Leningrad. Muzy'ka,1973,144 p.
2. Vy'gotskij L. Psihologija iskusstva. Moskva: Iskusstvo, 1986, 583 p.
3. Pavlov I.P. Izbrany'e proizvedenij / pod obshh. red. X.S.Koshtoyancza. Leningrad. Gospolitizdat,1951, 581 p.
4. Programa «Muzychne mystetstvo»/ avt.L.Xlebnikova, L.Dorogan, I. Ivakhno, L. Kondratova, O. Kornilova, O.Lobova, N.Mishchenko [elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: www.mon.gov.ua
5. Programa «Mystetstvo» / avt. L.Masol, O.Gaidamaka, N.Ocheretjna, O. DDmitrienko [elektronnyi resurs].-Rezhym dostupu: www.mon.gov.ua
6. Rostovskiy O.J. Metodika vykladannj muziki v osnovniy shkoli. Ternopil:Navchalna shkola-Bogdan, 2001, 272 p.
7. Stanislavskiy K.S. Moj zhizn v iskusstve. Moskva:PSS,1954, T.1, 358 p.

Аннотация

Современные требования к методической подготовке учителя музыкального искусства.

Беспалопникова Т. В., Школьник С. Я.

Содержание статьи раскрывает педагогические основы преподавания музыкального искусства в общеобразовательном учебном заведении. Рассматриваются современные требования к учителю музыкального искусства, вопросы мотивации выбора профессии, специфики профессионально-педагогической направленности. Особое внимание авторы уделяют реализации творческой основы процесса преподавания музыкального искусства, учитывая направленность музыкальных занятий на развитие творчества школьников, стимуляцию их стремления к самостоятельному мышлению и проявлению инициативы. Раскрываются вопросы диагностики педагогических и музыкальных способностей к профессиональной подготовке, определяется решающая роль музыкального образования и воспитания в процессе формирования основных качеств личности учеников. Анализируется ряд вопросов многостороннего влияния музыкального искусства на личность, его доступность в комплексе методов художественного влияния. Обсуждаются вопросы квалификационного уровня педагогического мастерства учителя, который определяется

исполнением им образовательных и воспитательных функций, являющимися единой системой педагогической деятельности. Цель статьи состоит в попытке авторов рассмотреть основные теоретические позиции деятельности учителя музыкального искусства, проанализировать разносторонний характер его творческой деятельности.

Ключевые слова: учитель музыкального искусства, методическая подготовка, педагогическая деятельность.

Summary

Modern requirements to the methodological basis of music teacher.

Besshaposhnikova T. V., Shkolnik S. Ya.

The present article describes the pedagogical grounds of music teaching at the comprehensive education institution. Also it examines the modern requirements to the music teacher, matters of career choice motivation and specific character of vocational pedagogical orientation. The authors draw special attention to the creative components of music teaching process taking into consideration the orientation of music lessons to the development of schoolchildren's creativity, stimulation of their aspiration for independent thinking and display of initiative. It also discloses the matters of assessment of pedagogical and music abilities and aptitude for vocational training, determines the decisive role of music education in the process of pupils' main personality traits formation. The article analyzes a whole range of questions related to the multilateral influence of music art on the personality and its availability in the package of methods of artistic influence. The authors discuss the matters of qualification level of the teacher's pedagogical skills being determined by the teacher's performance of educational functions forming a uniform system of educational work. The aim of the article is the authors' attempt to examine the main theoretical standpoints of music teacher's work and analyze the many-sided character of its creative activity.

Key words: music teacher, methodological basis, educational work.

УДК 2-472-057.875:378.096+373.67(045)

Блажевич Ю.І.,

кандидат історичних наук
(м.Хмельницький)

Застосування елементів вітагенних технологій у курсі релігієзнавства для студентів факультету мистецтв Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії при використанні матеріалів місцевого церковного мистецтва

У статті на основі наукових розробок вітчизняних та зарубіжних вчених, педагогів-новаторів, матеріалів наукових та історико-краєзнавчих конференцій, проведених за роки незалежності на теренах Хмельницької області, публікацій місцевих періодичних видань, творчих робіт членів Малої академії наук, власних нарбок автора висвітлено практично-методичне застосування елементів вітагенних технологій у курсі релігієзнавства для студентів факультету мистецтв Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії при використанні на лекційних та семінарських заняттях таких видів церковного мистецтва нашого краю як архітектура культових споруд, іконостасів, наявність чудотворних ікон тощо. Також акцентовано увагу студентів на основних етапах становлення і розвитку церковного мистецтва Хмельниччини, розглянуто особливості зазначеної теми у нашому регіоні. В публікації також розкрито виховний і пізнавальний характер та потенціал курсу релігієзнавства, роль церковного мистецтва у розвитку творчих здібностей студентів, враховуючи їх життєвий досвід і знання.

Ключові слова: Хмельниччина, академія, студенти, релігієзнавство, церковне мистецтво, культові споруди, чудотворні ікони.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Використання інноваційних технологій, зокрема й елементів вітагенних технологій, у курсах суспільних дисциплін для студентів вузів гуманітарно-педагогічного профілю нині є надзвичайно актуальним і затребуваним. Застарілі форми і методи навчально-виховної роботи зі студентською молоддю при сучасній комп'ютеризації й глобалізації на цій основі освітнього процесу не дають належного результату, тому педагоги-новатори, науковці, психологи пропонують нові ефективні підходи і методики для розвитку дійсно творчих особистостей студентів. Серед